

รายงานสรุปโครงการประเมินผลการปรับเจตคติ การยอมรับ และให้โอกาสแก่ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู

สันหัด พรประเสริฐมานิต
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้แวดล้อมผู้ผ่านการบำบัดจำนวน 914 คน จาก 47 อำเภอ

แบ่งเป็นเพศชาย 476 คน หญิง 425 คน และไม่ระบุเพศจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 52.1 46.5 และ 1.4 ตามลำดับ

อายุเฉลี่ยของผู้แวดล้อมเท่ากับ 38.15 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.976 ปี

ระดับการศึกษาเป็น "ไม่ได้เรียน" จำนวน 18 คน ระดับประถมศึกษาจำนวน 312 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 116 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 107 คน ระดับอนุปริญญาจำนวน 77 คน ระดับปริญญาตรีจำนวน 256 คน ระดับสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 24 คน และไม่ได้ระบุจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2 34.1 12.7 11.7 8.4 28.0 2.6 และ 0.4 ตามลำดับ

อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามผู้แวดล้อมพบว่า "ไม่ได้ประกอบอาชีพหรือว่างงาน" จำนวน 18 คน นักเรียน นิสิต นักศึกษาจำนวน 25 คน ก้าขายจำนวน 61 คน รับจ้างจำนวน 166 คน รับราชการจำนวน 297 คน เกษตรกรจำนวน 270 คน รัฐวิสาหกิจจำนวน 4 คน พนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 20 คน อื่นๆ จำนวน 35 คน และไม่ได้ระบุจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 2.7 6.7 18.2 32.5 29.5 0.4 2.2 3.8 และ 2.0 ตามลำดับ

สถานภาพสมรส โสดจำนวน 176 คน แต่งงานจำนวน 690 คน หย่าร้างจำนวน 17 คน คู่สมรสเสียชีวิตจำนวน 17 คน แยกกันอยู่จำนวน 7 คน และไม่ระบุจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 75.5 1.5 1.9 0.8 และ 1.1 ตามลำดับ

รายได้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 9,465.96 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8,711.49 บาท

ความเกี่ยวข้องกับผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู เป็น ครอบครัวเดียวกันจำนวน 138 คน ประชาชนที่อยู่ในชุมชนเดียวกันจำนวน 367 คน ผู้บำบัดรักษาจำนวน 59 คน เจ้าหน้าที่รัฐที่ทำงานเกี่ยวข้องจำนวน 180 คน สถานประกอบการจำนวน 22 คน สถานศึกษาจำนวน 34 คน และอื่นๆ จำนวน 53 คน และไม่ระบุจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 40.2 6.5 19.7 2.4 3.7 5.8 และ 6.7 ตามลำดับ

บันทึกจากผู้เขียน

รายงานฉบับนี้ถูกเขียนขึ้นเมื่อ กันยายน 2005 ประกอบในการฝึกงานที่สถาบันธัญญารักษ์
ติดต่อผู้เขียน: Sunthud Pornprasertmanit, Email: psunthud@gmail.com

ข้อมูลด้านเจตคติของผู้แวดล้อมต่อผู้ผ่านการบำบัดแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ผู้ที่มีเจตคติทางลบ ไม่บวกและไม่ลบ และทางบวก สรุปได้ดังต่อไปนี้

	จำนวน	เจตคติ		
		ทางลบ	ไม่บวกและไม่ลบ	ทางบวก
ครอบครัวเดียวกัน	138	3 (2.2 %)	43 (31.2 %)	92 (66.7 %)
ประชาชนที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน	367	8 (2.2 %)	117 (31.9 %)	242 (65.9 %)
ผู้บำบัดรักษา	59	2 (3.4 %)	11 (18.6 %)	46 (78.0 %)
เจ้าหน้าที่รัฐที่ทำงานเกี่ยวข้อง	180	3 (1.7 %)	53 (29.4 %)	124 (68.9 %)
สถานประกอบการ	22	0 (0.0 %)	11 (50.0 %)	11 (50.0 %)
สถานศึกษา	34	1 (3.9 %)	11 (32.4 %)	22 (64.7 %)
ผู้ที่ระบุอื่นๆ หรือไม่ระบุ	114	2 (1.8 %)	30 (26.3 %)	82 (71.9 %)
รวม	914	19 (2.1 %)	276 (30.2 %)	619 (67.7 %)

ข้อมูลด้านการยอมรับทางสังคมของผู้แวดล้อมต่อผู้ผ่านการบำบัดแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ผู้ที่ยอมรับน้อย ปานกลาง และมาก สรุปได้ดังต่อไปนี้

	จำนวน	การยอมรับทางสังคม		
		น้อย	ปานกลาง	มาก
ครอบครัวเดียวกัน	138	0 (0.0 %)	32 (23.2 %)	106 (76.8 %)
ประชาชนที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน	367	4 (1.1 %)	167 (45.5 %)	196 (53.4 %)
ผู้บำบัดรักษา	59	0 (0.0 %)	13 (22.0 %)	46 (78.0 %)
เจ้าหน้าที่รัฐที่ทำงานเกี่ยวข้อง	180	1 (0.6 %)	54 (30.0 %)	125 (69.4 %)
สถานประกอบการ	22	0 (0.0 %)	13 (59.1 %)	9 (40.9 %)
สถานศึกษา	34	0 (0.0 %)	16 (47.1 %)	18 (52.9 %)
ผู้ที่ระบุอื่นๆ หรือไม่ระบุ	114	2 (1.8 %)	42 (36.8 %)	70 (61.4 %)
รวม	914	7 (0.8 %)	337 (36.9 %)	570 (62.4 %)

ข้อมูลด้านการสนับสนุนทางสังคม (รวมถึงการให้โอกาส) ของผู้แวดล้อมต่อผู้ผ่านการบำบัดแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ผู้ที่สนับสนุนน้อย ปานกลาง และมาก สรุปได้ดังต่อไปนี้

	จำนวน	การสนับสนุนทางสังคม		
		น้อย	ปานกลาง	มาก
ครอบครัวเดียวกัน	138	3 (2.2 %)	60 (43.5 %)	75 (54.3 %)
ประชาชนที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน	367	21 (5.7 %)	232 (63.2 %)	114 (31.1 %)
ผู้บำบัดรักษา	59	1 (1.7 %)	18 (30.5 %)	40 (67.8 %)
เจ้าหน้าที่รัฐที่ทำงานเกี่ยวข้อง	180	3 (1.7 %)	105 (58.3 %)	72 (40.0 %)
สถานประกอบการ	22	2 (9.1 %)	11 (50.0 %)	9 (40.9 %)
สถานศึกษา	34	2 (5.9 %)	16 (47.1 %)	16 (47.1 %)
ผู้ที่ระบุอื่นๆ หรือไม่ระบุ	114	6 (5.3 %)	72 (63.2 %)	36 (31.6 %)
รวม	914	38 (4.2 %)	514 (56.2 %)	362 (39.6 %)

ผู้ผ่านการบำบัดจำนวน 273 คน จาก 46 อำเภอ

แบ่งเป็นเพศชาย 203 คน หญิง 65 คน และไม่ระบุเพศจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 74.4 23.8 และ 1.8 ตามลำดับ

อายุเฉลี่ยของผู้ผ่านการบำบัดเท่ากับ 30.27 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.775 ปี

ระดับการศึกษาเป็น ไม่ได้เรียนจำนวน 23 คน ระดับประถมศึกษาจำนวน 108 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 59 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 46 คน ระดับอนุปริญญาจำนวน 12 คน ระดับปริญญาตรีจำนวน 24 คน ระดับสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 1 คน และไม่ใ้ระบุจำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4 39.6 21.6 16.8 4.4 8.8 0.4 และ 0 ตามลำดับ

อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามผู้เวดล้อมพบว่า ไม่ได้ประกอบอาชีพหรือว่างงานจำนวน 28 คน นักเรียน นิสิต นักศึกษาจำนวน 34 คน ค้าขายจำนวน 18 คน รับจ้างจำนวน 98 คน รับราชการจำนวน 19 คน เกษตรกรจำนวน 56 คน รัฐวิสาหกิจจำนวน 2 คน พนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 8 คน อื่นๆ จำนวน 5 คน และไม่ใ้ระบุจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 12.5 6.6 35.9 7.0 20.5 0.7 2.9 1.8 และ 1.8 ตามลำดับ

สถานภาพสมรส โสดจำนวน 119 คน แต่งงานจำนวน 136 คน หย่าร้างจำนวน 2 คน คู่สมรสเสียชีวิตจำนวน 5 คน แยกกันอยู่จำนวน 5 คน และไม่ระบุจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 43.6 49.8 0.7 1.8 1.8 และ 2.2 ตามลำดับ

รายได้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 5,645.22 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5,436.12 บาท

ประเภทของยาเสพติดที่ผู้ผ่านการบำบัดเคยติดคือ ยาบ้าจำนวน 169 คน ฟีน 14 คน สารระเหย 27 คน กัญชา 25 คน ประเภทอื่นๆ 13 คน ดิทยาเสพติดหลายประเภท 8 คน และไม่ใ้ระบุจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 61.9 5.1 9.9 9.2 4.8 2.9 และ 6.2 ตามลำดับ

ประเภทของการบำบัด บังคับบำบัดจำนวน 77 คน ต้องโทษ 11 คน สมัครใจ 155 คน และไม่ระบุ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 4.0 56.8 และ 11.0 ตามลำดับ

ข้อมูลด้านการรับรู้การยอมรับทางสังคมของผู้ผ่านการบำบัดแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ผู้ที่รับรู้การยอมรับน้อย ปานกลาง และมาก สรุปได้ว่าผู้ที่รับรู้การยอมรับทางสังคมน้อยมีจำนวน 4 คน (1.5 %) ปานกลางมีจำนวน 97 คน (35.5 %) และมากมีจำนวน 172 คน (63.0 %)

ข้อมูลด้านการรับรู้การสนับสนุนทางสังคม (รวมถึงการรับรู้การได้รับโอกาส) ของผู้ผ่านการบำบัดแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ผู้ที่รับรู้การสนับสนุนน้อย ปานกลาง และมาก สรุปได้ว่าผู้ที่รับรู้การสนับสนุนทางสังคมน้อยมีจำนวน 7 คน (2.6 %) ปานกลางมีจำนวน 106 คน (38.8 %) และมากมีจำนวน 160 คน (58.6 %)

ข้อมูลการรับทราบกิจกรรมที่ภาครัฐจัดทำขึ้น จากทั้งผู้ผ่านการบำบัด และผู้เวดล้อม ได้ความถี่ดังต่อไปนี้

1) มติคณะรัฐมนตรี ในเรื่องการให้โอกาสผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูเข้าทำงาน/ศึกษาต่อ

	จำนวน	ทราบ	ไม่ทราบ	ไม่ระบุ
ผู้ผ่านการบำบัด	273	213 (78.0 %)	53 (19.4 %)	7 (2.6 %)
ครอบครัวเดียวกัน	138	113 (81.9 %)	22 (15.9 %)	3 (2.2 %)
ประชาชนที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน	367	286 (77.9 %)	73 (19.9 %)	8 (2.2 %)

ผู้บำบัตร์รักษา	59	56 (94.9 %)	1 (1.7 %)	2 (3.4 %)
เจ้าหน้าที่รัฐที่ทำงานเกี่ยวข้อง	180	167 (92.8 %)	10 (5.6 %)	3 (1.7 %)
สถานประกอบการ	22	18 (81.8 %)	4 (18.2 %)	0 (0.0 %)
สถานศึกษา	34	27 (79.4 %)	7 (20.6 %)	0 (0.0 %)
ผู้ที่ระบุอื่นๆ หรือไม่ระบุ	114	88 (77.2 %)	19 (16.7 %)	7 (6.1 %)
รวม	1187	968 (81.6 %)	189 (15.9 %)	30 (2.5 %)

2) คู่มือการปรับเปลี่ยนเจตคติที่ทำงานขึ้นเพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟูได้มีความรู้สึกและทำที่ที่ดีต่อผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู

	จำนวน	ทราบ	ไม่ทราบ	ไม่ระบุ
ผู้ผ่านการบำบัด	273	189 (69.2 %)	74 (27.1 %)	10 (3.7 %)
ครอบครัวเดียวกัน	138	90 (65.2 %)	45 (32.6 %)	3 (2.2 %)
ประชาชนที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน	367	251 (68.4 %)	106 (28.9 %)	10 (2.7 %)
ผู้บำบัตร์รักษา	59	51 (86.4 %)	6 (10.2 %)	2 (3.4 %)
เจ้าหน้าที่รัฐที่ทำงานเกี่ยวข้อง	180	150 (83.3 %)	27 (15.0 %)	3 (1.7 %)
สถานประกอบการ	22	16 (72.7 %)	5 (22.7 %)	1 (4.5 %)
สถานศึกษา	34	27 (79.4 %)	6 (17.6 %)	1 (2.9 %)
ผู้ที่ระบุอื่นๆ หรือไม่ระบุ	114	86 (75.4 %)	21 (18.4 %)	7 (6.1 %)
รวม	1187	860 (72.5 %)	290 (24.4 %)	37 (3.1 %)

3) การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้สังคมยอมรับ และให้โอกาสผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟู

	จำนวน	ทราบ	ไม่ทราบ	ไม่ระบุ
ผู้ผ่านการบำบัด	273	241 (88.3 %)	23 (8.4 %)	9 (3.3 %)
ครอบครัวเดียวกัน	138	115 (83.3 %)	20 (14.5 %)	3 (2.2 %)
ประชาชนที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน	367	331 (90.2 %)	27 (7.4 %)	9 (2.5 %)
ผู้บำบัตร์รักษา	59	57 (96.6 %)	0 (0.0 %)	2 (3.4 %)
เจ้าหน้าที่รัฐที่ทำงานเกี่ยวข้อง	180	173 (96.1 %)	4 (2.2 %)	3 (1.7 %)
สถานประกอบการ	22	22 (100.0 %)	0 (0.0 %)	0 (0.0 %)
สถานศึกษา	34	32 (94.1 %)	2 (5.9 %)	0 (0.0 %)
ผู้ที่ระบุอื่นๆ หรือไม่ระบุ	114	95 (83.3 %)	11 (9.6 %)	8 (7.0 %)
รวม	1187	1066 (89.8 %)	87 (7.3 %)	34 (2.9 %)

4) การจัดหางานให้กับผู้ผ่านการบำบัด

	จำนวน	ทราบ	ไม่ทราบ	ไม่ระบุ
ผู้ผ่านการบำบัด	273	206 (75.5 %)	59 (21.6 %)	8 (2.9 %)
ครอบครัวเดียวกัน	138	91 (65.9 %)	43 (31.2 %)	4 (2.9 %)

ประชาชนที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน	367	271 (73.8 %)	83 (22.6 %)	13 (3.5 %)
ผู้บำบัดรักษา	59	49 (83.1 %)	8 (13.6 %)	2 (3.4 %)
เจ้าหน้าที่รัฐที่ทำงานเกี่ยวข้อง	180	153 (85.0 %)	23 (12.8 %)	4 (2.2 %)
สถานประกอบการ	22	17 (77.3 %)	5 (22.7 %)	0 (0.0 %)
สถานศึกษา	34	27 (79.4 %)	7 (20.6 %)	0 (0.0 %)
ผู้ที่ระบุอื่นๆ หรือไม่ระบุ	114	82 (71.9 %)	24 (21.1 %)	8 (7.0 %)
รวม	1187	896 (75.5 %)	252 (21.2 %)	39 (3.3 %)

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งผู้ผ่านการบำบัดและผู้เฝ้าระวัง ต่อกิจกรรมต่างๆ ที่รัฐบาล/
ภาครัฐ จัดทำขึ้น ว่าช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น สรุปได้ดังนี้

	จำนวน	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่ระบุ
ผู้ผ่านการบำบัด	273	94 (34.4 %)	121 (44.3 %)	45 (16.5 %)	3 (1.1 %)	0 (0.0 %)	10 (3.7 %)
ครอบครัวเดียวกัน	138	54 (39.1 %)	63 (45.7 %)	17 (12.3 %)	1 (0.7 %)	0 (0.0 %)	3 (2.2%)
ประชาชนที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน	367	130 (35.4 %)	187 (51.0 %)	37 (10.1 %)	4 (1.1 %)	0 (0.0 %)	9 (2.5 %)
ผู้บำบัดรักษา	59	21 (35.6 %)	31 (52.5 %)	4 (6.8 %)	0 (0.0 %)	0 (0.0 %)	3 (5.1 %)
เจ้าหน้าที่รัฐที่ทำงานเกี่ยวข้อง	180	79 (43.9 %)	77 (42.8 %)	20 (11.1 %)	1 (0.6 %)	0 (0.0 %)	3 (1.7 %)
สถานประกอบการ	22	8 (36.4 %)	9 (40.9 %)	4 (18.2 %)	1 (4.5 %)	0 (0.0 %)	0 (0.0 %)
สถานศึกษา	34	12 (35.3 %)	15 (44.1 %)	7 (20.6 %)	0 (0.0 %)	0 (0.0 %)	0 (0.0 %)
ผู้ที่ระบุอื่นๆ หรือ ไม่ระบุ	114	39 (34.2 %)	59 (51.8 %)	5 (4.4 %)	1 (0.9 %)	0 (0.0 %)	10 (8.8 %)
รวม	1187	437 (36.8 %)	562 (47.3 %)	139 (11.7 %)	11 (0.9 %)	0 (0.0 %)	38 (3.2 %)

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งผู้ผ่านการบำบัดและผู้เฝ้าระวัง ต่อกิจกรรมต่างๆ ที่รัฐบาล/
ภาครัฐ จัดทำขึ้น ว่าช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ได้รับการให้โอกาสจากสังคมมากขึ้น สรุปได้ดังนี้

	จำนวน	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่ระบุ
ผู้ผ่านการบำบัด	273	94 (34.4 %)	114 (41.8 %)	53 (19.4 %)	4 (1.5 %)	0 (0.0 %)	8 (2.9 %)
ครอบครัวเดียวกัน	138	55 (39.9 %)	59 (42.8 %)	19 (13.8 %)	1 (0.7 %)	0 (0.0 %)	4 (2.9 %)
ประชาชนที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน	367	130 (35.4 %)	184 (50.1 %)	40 (10.9 %)	2 (0.5 %)	0 (0.0 %)	11 (3.0 %)
ผู้บำบัดรักษา	59	22 (37.3 %)	24 (40.7 %)	7 (11.9 %)	2 (3.4 %)	0 (0.0 %)	4 (6.8 %)
เจ้าหน้าที่รัฐที่ทำงานเกี่ยวข้อง	180	72 (40.0 %)	79 (43.9 %)	24 (13.3 %)	1 (0.6 %)	0 (0.0 %)	4 (2.2 %)
สถานประกอบการ	22	7 (31.8 %)	10 (45.5 %)	4 (18.2 %)	1 (4.5 %)	0 (0.0 %)	0 (0.0 %)
สถานศึกษา	34	11 (32.4 %)	19 (55.9 %)	3 (8.8 %)	1 (2.9 %)	0 (0.0 %)	0 (0.0 %)
ผู้ที่ระบุอื่นๆ หรือ ไม่ระบุ	114	34 (29.8 %)	60 (52.6 %)	10 (8.8 %)	1 (0.9 %)	0 (0.0 %)	9 (7.9 %)
รวม	1187	425 (35.8 %)	549 (46.3 %)	160 (13.5 %)	13 (1.1 %)	0 (0.0 %)	40 (3.4 %)